

> Retouradres Postbus 20011 2500 EA Den Haag

Aan de voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20017
2500 EA Den Haag

DGOBDR

CZW

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie

2026-0000341715

Bijlage(n)

0

Datum 25 augustus 2026
Betreft Reactie op vragen Volt, D66 en PvdD over voorstel voor een richtlijn betreffende de toepassing van het beginsel van gelijke behandeling van personen ongeacht godsdienst of levensovertuiging, handicap, leeftijd of seksuele gerichtheid (kenmerk 179582)

Op 27 januari 2026 hebben de leden van Volt, D66 en PvdD vragen gesteld aan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over het voorstel voor een richtlijn betreffende de toepassing van het beginsel van gelijke behandeling van personen ongeacht godsdienst of overtuiging, handicap, leeftijd of seksuele geaardheid. Omdat de gestelde vragen vooral gaan over het algemene beleid om discriminatie tegen te gaan in Nederland, zal ik deze vragen beantwoorden vanwege mijn coördinerende rol daarbij. Tot mijn spijt heeft de beantwoording van deze vragen vanwege interne afstemming langer dan gebruikelijk geduurd.

De leden van Volt, D66 en PvdD constateren dat in Nederland nog steeds sprake is van structurele discriminatie, onder meer op de woningmarkt, in de toegang tot zorg en publieke dienstverlening (onder andere voor mensen met een handicap of chronische ziekte) en in het onderwijs. Zij vragen of ik erken dat deze aanhoudende praktijk erop wijst dat wetgeving alleen onvoldoende is en dat aanvullende institutionele waarborgen, handhaving en coördinatie noodzakelijk zijn om gelijke behandeling daadwerkelijk te realiseren.

Ik erken dat discriminatie niet alleen door middel van wetgeving kan worden bestreden. Dit blijkt uit diverse adviezen en de eerder opgestelde nationale programma's tegen discriminatie en racisme waarin maatregelen met een divers karakter zijn opgenomen. De Nationaal Coördinator tegen Discriminatie en Racisme (NCDR) heeft in samenwerking met het vorige kabinet de denkrichtingen voor het Nationaal Programma tegen Discriminatie en Racisme opgesteld die op 12 december 2025 ook met uw Kamer zijn gedeeld. Op 8 juni 2026 heeft de Staatscommissie tegen discriminatie en racisme haar eindrapport *Discriminatie doorbreken: naar een overheid die discriminatie en racisme bestrijdt en voorkomt* gepubliceerd. In het rapport bundelt de Staatscommissie haar eerdere rapportages en komt zij met een actieagenda met oplossingsrichtingen en concrete acties. De komende periode ga ik aan de slag met het opstellen van een rijksbrede strategie voor de aanpak van discriminatie en een kabinetsreactie op het eindrapport van de Staatscommissie.

Een concreet voorbeeld van de wijze waarop discriminatie wordt aangepakt is de Discriminatietoets Publieke Dienstverlening (Discriminatietoets). De Staatscommissie tegen Discriminatie en Racisme heeft op 13 februari 2025 de voortgangsrapportage 'Ervaringen en lessen om discriminatie in publieke dienstverlening te voorkomen en te bestrijden' uitgebracht waarin deze

discriminatietoets is geïntroduceerd. De discriminatietoets zal zoals aanbevolen door de staatscommissie worden ingebed in bestaande structuren. Binnen het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is een projectteam opgericht dat procesbegeleiding aanbiedt aan organisaties, kennissessies organiseert en zorgt voor duurzame borging van de toets.

DGOBDR
CZW

Datum
25 augustus 2026

Onze referentie
2026-0000341715

De leden vragen of ik de opvatting deel dat juist bij een langdurige impasse op Europees niveau een verhoogde verantwoordelijkheid rust op lidstaten om nationaal robuuste en toekomstbestendige waarborgen tegen discriminatie te organiseren, ook met het oog op artikel 1 van de Nederlandse Grondwet.

Het spreekt voor zich dat elke lidstaat ook een eigen verantwoordelijkheid heeft om met nationale wetgeving discriminatie tegen te gaan. Het discriminatieverbod van artikel 1 van de Grondwet is uitgewerkt in de gelijkebehandelingswetgeving, waaronder de Algemene wet gelijke behandeling (Awgb), de Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte en de Wet gelijke behandeling op grond van leeftijd bij de arbeid. Het College voor de Rechten van de Mens ziet toe op de naleving van deze wetgeving. Bij de beantwoording van de vragen van de vaste commissie van Binnenlandse Zaken van uw Kamer over de EU Antiracismestrategie¹ is ingegaan op de werking van de gelijkebehandelingswetgeving in de praktijk en op de voorbereidingen die worden getroffen om de Awgb van toepassing te verklaren op al het overheidshandelen.² Dit laatste sluit aan bij de oproep die hiertoe eerder door de Parlementaire onderzoekscommissie van uw Kamer is gedaan.³

Slachtoffers van discriminatie kunnen het College verzoeken om een oordeel te geven over hun discriminatieklacht en kunnen voor juridische en emotionele een beroep doen op de gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen. Momenteel wordt gewerkt aan een versterking van het stelsel van antidiscriminatievoorzieningen. Daarvan is een wetgevingstraject een belangrijk onderdeel. Het concept wetsvoorstel Bijstand bij discriminatie heeft opengestaan voor (internet)consultatie van 23 maart tot 1 juni 2026. Op de internetconsultatie zijn ruim 50 reacties ontvangen. Ook zijn de gevraagde toetsen en adviezen van het Adviescollege toetsing regeldruk, de Autoriteit Persoonsgegevens, het College voor de Rechten van de Mens en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten ontvangen. De reacties worden momenteel verwerkt. De planning is dat het wetsvoorstel dit najaar aan de Afdeling Advisering van de Raad van State zal worden voorgelegd.

Tot slot vragen de leden hoe de oproep aan andere lidstaten tot spoedige aanname van het Richtlijnvoorstel gelijke behandeling zich verhoudt tot de nationale situatie waarin de positie van de NCDR niet wettelijk is verankerd en het kabinet heeft verzuimd een meerjarenprogramma van de NCDR tijdig aan de Kamers voor te leggen, met als gevolg dat noodzakelijke maatregelen tegen discriminatie en racisme in Nederland zijn uitgebleven.

In het coalitieakkoord is opgenomen dat de NCDR wettelijk wordt verankerd. Op dit moment wordt die verankering voorbereid. Geïnventariseerd wordt welke vorm het meest aangewezen is: een zelfstandige wet, opname in de Algemene wet

¹ *Kamerstukken I 2025-26*, 35640, nr. D.

² *Kamerstukken II 2025-26*, 28481, nr. 25.

³ *Rapport Gelijk recht doen, Een parlementair onderzoek naar de mogelijkheden van de wetgever om discriminatie tegen te gaan*, juni 2022 p. 70.

gelijke behandeling en in overleg met het ministerie van Justitie en Veiligheid wordt bekeken of de verankering al dan niet kan worden samengevoegd met de wettelijke verankering van de Nationaal Coördinator Antisemitismebestrijding.⁴ Ook wordt geïnventariseerd hoe er recht kan worden gedaan aan het karakter van een regeringscommissaris die enerzijds onder ministeriële verantwoordelijkheid valt, maar anderzijds een zelfstandige taakuitoefening kent, hoe de taakomschrijving het best geformuleerd kan worden, ook in relatie tot andere adviseurs van het kabinet op het terrein van de aanpak van discriminatie, zoals het College voor de Rechten van de Mens, en welke vereisten er moeten worden opgenomen met betrekking tot benoemingswijze en benoemingsduur. Ik verwacht het wetsvoorstel voor het einde van het jaar in internetconsultatie te brengen.

Ik verwacht dat bovenstaande versterkingen zullen bijdragen aan een betere aanpak tegen discriminatie.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

Pieter Heerma

DGOBDR

CZW

Datum

25 augustus 2026

Onze referentie

2026-0000341715

⁴ Deze opties zijn ook al genoemd in de voortgangsbrief discriminatie en racisme van juni 2026 (*Kamerstukken II* 2025-2026, 30 950, nr. 566).

TER ONDERTEKENING

Nota actief openbaar
Ja

Onze referentie
2026-0000417793

Datum
17 augustus 2026

Opgesteld door
[redacted]

Samengewerkt met
[redacted]

Bijlage(n)
1

Aan de minister van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties
Van CZW/afdeling Grondrechten

nota

0. Nota bij reactie op vragen Volt, D66 en PvdD over
voorstel voor Richtlijn gelijke behandeling

Aanleiding

De leden van Volt, D66 en PvdD hebben de minister van SZW vragen gesteld over het voorstel voor een EU-richtlijn betreffende de toepassing van het beginsel van gelijke behandeling van personen ongeacht godsdienst of overtuiging, handicap, leeftijd of seksuele geaardheid naar aanleiding van de brief van de minister van 15 december 2025 met het Verslag van de Raad Werkgelegenheid en Sociaal Beleid. Het Richtlijnvoorstel stamt uit 2008 en ligt, ondanks meerdere pogingen om tot een akkoord te komen, vanwege de vereiste unanimiteit in de Raad vast door een blokkade van enkele lidstaten. Nederland is voorstander van dit richtlijnvoorstel. Omdat de gestelde vragen vooral gaan over het algemene beleid om discriminatie tegen te gaan in Nederland, worden deze vragen vanwege uw coördinerende rol daarbij door u beantwoord. Overigens valt ook de richtlijn onder de beleidsverantwoordelijkheid van BZK.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd akkoord te gaan met de beantwoording van de vragen en de brief te ondertekenen.

Kern

- De vragen zijn gesteld door fractieleden van Volt, D66 en PvdD.
 - De informatie hierna komt grotendeels overeen met de voor het zomerreces aan de Eerste Kamer verstuurd beantwoording van de vragen over de EU Antiracismestrategie.¹
1. De leden van Volt, D66 en PvdD vragen of u erkent dat aanhoudende discriminerende praktijken erop wijzen dat wetgeving alleen onvoldoende is en dat aanvullende institutionele waarborgen, handhaving en coördinatie noodzakelijk zijn om gelijke behandeling daadwerkelijk te realiseren.

Met verwijzing naar de Nationale Programma's tegen Discriminatie en Racisme en het eindrapport van de Staatscommissie tegen Discriminatie en Racisme erkent u dat discriminatie niet alleen door middel van wetgeving kan worden bestreden. U geeft aan dat u de komende periode aan de slag gaat met het opstellen van een rijksbrede strategie voor de

¹ Kamerstukken I 2025-26, 35640, nr. D.

aanpak van discriminatie en een kabinetsreactie op het eindrapport van de Staatscommissie.

Onze referentie
2026-0000417793

Datum
7 augustus 2026

Daarnaast verwijst u naar de Discriminatietoets Publieke Dienstverlening, die door de Staatscommissie is geïntroduceerd. Binnen BZK is een projectteam opgericht dat procesbegeleiding aanbiedt aan organisaties, kennissessies organiseert en zorgt voor duurzame borging van de toets.

2. De leden vragen of u de opvatting deelt dat juist bij een langdurige impasse op Europees niveau een verhoogde verantwoordelijkheid rust op lidstaten om nationale waarborgen tegen discriminatie te organiseren.

U verwijst naar de beantwoording van de vragen over de EU Antiracismestrategie waarin is ingegaan op de werking van de gelijkebehandelingswetgeving in de praktijk en op de voorbereidingen die worden getroffen om de Algemene wet gelijke behandeling van toepassing te verklaren op al het overheidshandelen. Dit laatste sluit aan bij de oproep die hiertoe eerder door de Parlementaire onderzoekscommissie van de Eerste Kamer is gedaan.

Voorts verwijst u naar de versterking van het stelsel van antidiscrimatievoorzieningen. De (internet)consultatie van het concept wetsvoorstel Bijstand bij discriminatie is inmiddels afgerond. De planning is dat het wetsvoorstel dit najaar aan de Afdeling advisering van de Raad van State zal worden voorgelegd.

3. Tot slot vragen de leden hoe de oproep aan andere lidstaten tot spoedige aanneming van het Richtlijnvoorstel gelijke behandeling zich verhoudt tot de nationale situatie waarin de positie van de NCDR niet wettelijk is verankerd en het kabinet heeft verzuimd een meerjarenprogramma van de NCDR tijdig aan de Kamers voor te leggen, met als gevolg dat noodzakelijke maatregelen tegen discriminatie en racisme in Nederland zijn uitgebleven.

U verwijst naar het coalitieakkoord waarin is opgenomen dat de NCDR wettelijk wordt verankerd. Op dit moment wordt die verankering voorbereid. U verwacht het wetsvoorstel voor het einde van het jaar in internetconsultatie te brengen. Dit is dezelfde informatie als die in de laatste voortgangsbrief aan de Tweede Kamer (3 juli) is opgenomen.

Toelichting richtlijn

- Dit voorstel voor een richtlijn heeft tot doel het beginsel van gelijke behandeling van personen ongeacht godsdienst of overtuiging, handicap, leeftijd of seksuele geaardheid (in horizontale verhoudingen) ook buiten de arbeidsmarkt toe te passen. Dit is aanvulling op bestaande EU-richtlijnen die discriminatie op grond van godsdienst of overtuiging, handicap, leeftijd of seksuele geaardheid verbieden in arbeid, beroep en beroepsopleiding.
- Aanvaarding van de richtlijn vereist unanimiteit van de lidstaten. Sinds het voorzitterschap van Denemarken (juli-december 2025) is het voorstel niet meer geagendeerd geweest in de formele Raad WSB. Uit het verslag van het Deens voorzitterschap blijkt dat er geen overeenstemming over de tekst kon worden bereikt en dat drie lidstaten nog bezwaren hebben.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden**Onze referentie**
2026-0000417793*Motivering*

In de openbaar gemaakte versie van deze nota zijn alle persoonsgegevens van ambtenaren geanonimiseerd.

Datum
7 augustus 2026**Bijlagen**

Volgnummer	Naam	Informatie
1	1. Reactie op vragen Volt, D66 en PvdD	